

**ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ
З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ
(ВССУ)**

вул. П. Орлика, 4а, м. Київ, 01043, тел. 591-10-00
<http://sc.gov.ua>; e-mail: inbox@sc.gov.ua; код ЄДРПОУ 37317811

Головам апеляційних судів
областей, Апеляційного суду
міста Києва

**Щодо застосування частини
третьої статті 22 Закону України
«Про захист прав споживачів»**

Із метою правильного застосування судами законодавства під час здійснення цивільного судочинства та забезпечення реалізації споживачами товарів, робіт і послуг права на судовий захист звертаємо увагу на таке.

Відповідно до частини третьої статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» споживачі звільняються від сплати судового збору за позовами, що пов'язані з порушенням їх прав. При цьому частиною другою статті 79 ЦПК передбачено, що розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом. Таким законом є Закон України «Про судовий збір» зі змінами, внесеними Законом України від 22 травня 2015 року № 483-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору».

Згідно із зазначеними змінами, які набули чинності 01 вересня 2015 року, статтю 5, що встановлює пільги зі сплати судового збору, викладено в новій редакції. При цьому новою редакцією зазначеної статті звільнення споживачів від сплати судового збору за позовами, що пов'язані з порушенням їх прав, не передбачено. У зв'язку з цим виникла колізія частини третьої статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» та статті 5 Закону України «Про судовий збір», яка призводить до неоднакового

Вищий спеціалізований суд України
з розгляду цивільних і кримінальних справ
вих № 93 - 1517/0/4-17 від 09.08.2017

вирішення судами питання щодо необхідності сплати судового збору такою категорією позивачів.

Разом із тим судам слід враховувати, що реалізацію споживачем права на судовий захист, складовою якого є наявність пільг щодо сплати судового збору, регулює стаття 22 Закону України «Про захист прав споживачів». Водночас норма статті 5 Закону України «Про судовий збір» не містить вичерпного переліку пільг щодо сплати судового збору. Тому сама по собі відсутність такої категорії осіб у встановленому в зазначеній нормі переліку осіб, які мають пільги щодо сплати судового збору, не може означати, що споживачі такої пільги не мають, оскільки вона встановлена спеціальним Законом, який гарантує реалізацію та захист їх прав.

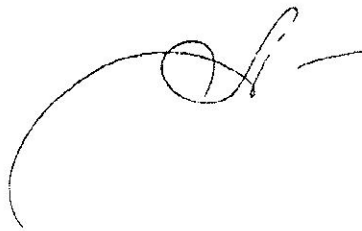
Такий висновок узгоджується з пунктом 7 постанови пленуму ВССУ від 17 жовтня 2014 року № 10 «Про застосування судами законодавства про судові витрати» (ППВССУ № 10). У ньому зазначено: оскільки стаття 5 Закону України «Про судовий збір» не містить вичерпного переліку пільг щодо сплати судового збору, то при визначенні таких пільг слід керуватися іншим законодавством України, наприклад, статтею 14 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового слідства, прокуратури і суду», статтею 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», статтею 22 Закону України «Про захист прав споживачів».

Крім того, судам також слід враховувати, що відповідно до абзацу другого пункту 6 ППВССУ № 10 застосування передбаченої статтею 22 Закону України «Про захист прав споживачів» підстави для звільнення від сплати судового збору не обмежується розглядом справи в суді першої інстанції, оскільки статтею 13 ЦПК споживачу гарантується апеляційне та касаційне оскарження судового рішення (рішень), прийнятого за результатами розгляду його позову.

ВССУ як суд касаційної інстанції у своїй практиці дотримується наведеної позиції щодо звільнення споживачів від сплати судового збору на підставі частини третьої статті 22 Закону України «Про захист прав споживачів» (ухвали ВССУ від 26 квітня 2017 року (провадження № 6-30030св16), від 29 березня 2017 року (провадження № 6-24156св16), від 19 жовтня 2016 року (провадження № 6-18695св16), від 21 вересня 2016 року (провадження № 6-15256св16)).

Лист надіслано для врахування в роботі та доведення до відома суддів судів першої інстанції.

Заступник Голови

М. Червинська